

tillák szirma mind összezáródva fölfelé nézett.

Borbás.

sammeln werde Während meines Verweilens am Adlersberge wurde das Wetter trüb, und die Petalen der *Potentillen* waren Abends alle geschlossen und aufwärts gerichtet.

Borbás.

Hazai botanikai dolgozatok ismertetése.*)

Referate über ungarische botan. Arbeiten.**)

Richter Aladár dr.: „Az új kir. botanikus kert Berlin-Steglitz mellett Dahlemben. Kolozsvár, 1902. 8. 25 old. 6 képpel.

A berlini új botanikus kert — egy szellemes írónk mondását idézve — még nem volt felfedezve, t. i. magyar író tolla még nem foglalkozott vele s köszönettel tartozunk a füzet szerzőjének, hogy a magyar közönséggel megismertette.

A berlini s a kolozsvári kertnek, a német s a magyar botanikai állapotoknak párhuzamos összehasonlítása természetesen nem válik az utóbbiak előnyére, az ellentéteknek helyenként való erős kidomborítását szerzőnek a nálunk tapasztalható állapotokon való elkese- redése indokolja.

A füzet azon célzattal íródott, hogy a kolozsvári botan. kert egy elsőrangú intézménynyé fejlesztesse.

Köszönettel tartozunk szerzőnek azért, hogy a magyar bo-

Dr. Aladár Richter: „Der neue botan. Garten in Dahlemben bei Berlin—Steglitz. Klausenburg, 1902. 8. 25 p. 6 Abbild.

Wir wissen dem Verf. Dank, dass er uns eine Beschreibung des erwähnten Gartens in ungarischer Sprache gegeben hat. Der mit dem Text verwobene Vergleich zwischen dem Berliner und Klausenburger Garten, zwischen den deutschen und ungarischen botanischen Verhältnissen gereicht selbstverständlich den letzteren nicht zum Vorteil; zur Schärfung einiger Contraste hat den Verf. wol die Erbitterung über einige bei uns schmerzlich empfindbare Mängel hingerissen.

Die Brochure ist mit der Tendenz verfasst, den Klausenburger botan. Garten zu einem Etablissement ersten Ranges emporzuheben.

Doch sind wir dem Verf. Dank schuldig, dass er im Interesse der ungar. Botanik zu

*) Tisztelettel felkérjük a t. szaktársakat, hogy megjelent b. dolgozataikat ismertetés céljából szerkesztőségünkhöz (Budapest, VI, Városligeti fasor 20 b.) beküldeni szíveskedjenek.

**) Wir ersuchen unsere geehrten Herrn Fachgenossen um Einsendung ihrer neu erschienenen Arbeiten behufs Referates an die Redaction des Blattes (Budapest, VI, Városligeti fasor 20 b.).

tanika érdekében ismételve s erőyesen sikra száll s őszintén kívánjuk, hogy újabbi felszólásának legalább is részben még legyen a kívánt hatása.

A magyar botanikus kertek kérdésének megoldásával bajainkon azonban csak részben lesz segítve; a kertek aesthetikai didaktikai, közművelődési céljainak s bizonyos tudományos kérdések megoldásánál nélkülözhetetlen voltuknak elismerése mellett nem tulajdoníthatunk nekik oly sokoldalú, mélyreható befolyást sőt politikai missziót, mint a szerző, s meg kell még jegyeznünk e helyen, hogy a botanikus kertek dolgában — mint azt a füzet egyik-másik helye is sejteti — elvégre még igen sok külföldi kerttel szemben sem állunk oly rosszul, a mi pedig a magyar növények beszerzését illeti, még Budapesten is akadnak olyanok, akik nem sajnálják a vele járó fáradságot s költséget, hogy egyetemünk kertje számára elhozzák, a mi szépet s ritkát gyűjtési útjaik alkalmával találnak.

Nem szabad szem elől tévesztenünk azt sem, hogy a gyarmati politikát izzó államok botanikus kertjei más célokat is követnek, s hogy egészen más eszközökkel is rendelkeznek. Közművelődési és didaktikai hasznot bajos értékegységgel mérni, de mégis azt hisszük, hogy a többi állam nagy botan. kertjeinek óriási fenntartási költsége az elérhető haszonnal még sem áll arányban; fenntartásuk tehát részben luxus. Azon kis részük kivételével, melyben valóságban tudományos

wiederholten Malen energisch in die Schranken tritt, und wünschen aufrichtig, dass wenigstens ein Teil seiner Wünsche in Erfüllung gehen möge.

Die Erledigung der Frage der ungar. botan. Gärten bringt unsere allgemeinen botan. Zustände wol auch nur um einen Schritt weiter, denn, obschon wir die aesthetischen, didaktischen und kulturellen Einflüsse der botan. Gärten hochschätzen, und sie auch zur Lösung gewisser wissenschaftl. Fragen für unentbehrlich halten, so möchten wir die Tragweite des Einflusses dieser Gärten doch nicht mit dem Verf. überschätzen. Auch ist es bei uns mit den botan. Gärten, wie es uns auch einige Sätze des Verf. ahnen lassen, nicht so schlecht bestellt, ja es halten unsere Gärten so manchen Vergleich mit ausländischen botan. Gärten aus. Was das Herbeischaffen ungarischen Materiales betrifft, so haben wir auch in Budapest Sammler, welche weder Mühe noch Kosten scheuen, um ihren botan. Garten mit seltenen Pflanzen zu bereichern.

Auch dürfen wir die z. T. ganz anderen Zwecke und Mittel, welche Colonial Politik betreibende Staaten mit ihren botan. Gärten verfolgen, resp. welche ihnen zur Verfügung stehen, nicht aus dem Auge verlieren. Kulturelle und didaktische Erfolge lassen sich schwer bewerten, und doch glauben wir, dass die ausserordentlich hohen Erhaltungskosten grosser botan. Gärten anderer Staaten

kísérletek folynak — a többi nem egyébb egy — igaz tanulmányos — látványosságnál. Látnunk olyan kis kerteket (p. o. a zürichit), melyek a látogató oklását tekintve sokkal tanulmányosabbak akárhány nagy s fényűzéssel berendezett kertnél, s — az érdeklődőt kevésbbé fárasztják. Ha szabad hasonlaltaláltnam — a kicsiny de válogatott drezdai képtár okozta impressiót hasonlitanám össze azon nyomasztó hatással, melyet a Louvre, vagy az Uffiziák képtára előidéz.

A német botanikusok, különösen ENGLER-ék világra szóló munkásságának alapja — az irodalmi segédeszközökön kívül — első sorban a *gyűjtemények* voltak, ezek nélkül a „Natürliche Pflanzenfamilien“ bizonyára nem íródhatott volna meg.

Végül még egy szót a tudományos intézetek s kertek stb. berendezéséről. Bárhol tekintsünk is széjjel ezen intézetek, kertek stb. között, azt látjuk, hogy ezek kiválóbbjai kevés kivétellel mindig egy kiváló egyéni munkásság, egy személy, egy tudós kifejtett munkásságának — igaz, néha post mortem — megjuttalmazása fejében épültek. A mi természetes, mert a kiváló munka az intéző körök előtt is autoritást szerez. Sőt nem ritkán látjuk azt, hogy más egyetemre való „meghívások“ alkalmával az ilyen autoritással bíró tudós egyenesen kieroszakolja mind azt, a mit tudományos működésének sikeres kifejtésére szükségesnek tart.

denn doch in keinem Verhältniss zu ihrem Nutzen stehen, ihre Erhaltung also zum Teile eine *Luxusausgabe* ist. Bis auf kleine, zu wissenschaftlichen Versuchen benützte Parzellen und Gewächshäuser ist und bleibt ein grosser botan. Garten doch nur ein — allerdings lehrreiches — *Schaustück*. Wir sahen kleine, doch durch ihre zweckmässige Einrichtung hervorragende Gärten (z. B. den züricher), welche viel lehrreicher sind, als manche grosse, luxuriös eingerichtete — und noch den Vorteil haben, den Besucher nicht zu ermüden.

Die epochale Tätigkeit der deutschen Botaniker insbesondere der ENGLER'schen Schule stützt sich nebst litterarischem Behelf doch hauptsächlich auf die reichen *Sammlungen*, ohne welche ein Werk, wie die „Natürlichen Pflanzenfamilien“ überhaupt nicht geschrieben werden konnte.

Zum Schlusse noch ein Wort über die Installation von Instituten und Gärten &c. im Allgemeinen.

Wo immer wir auch die unmittelbaren Motive der Entstehung besonders hervorragender wissenschaftlicher Institute, Gärten u. s. w. prüfen, werden wir bemerken, dass diese stets oder mit wenig Ausnahmen, als Zeichen der Anerkennung von persönlichen Verdiensten, als Belohnung wissenschaftlicher Arbeit eines Gelehrten genehmigt worden sind. Hervorragende wissenschaftliche Arbeit verleiht dem Urheber

Az új berlini botanikus kert fényes berendezésének is alighanem ez az oka, t. i. ENGLER direktor világra szóló egyéni munkásságának elismerése, a bő dotáció munkássága által elért autoritásának eredménye.

S hogy a kiváló egyéni munkásságnak meg van a becsülete nálunk is, hogy meg jön ennek is a jutalma jól, sőt fényesen berendezett intézetek alakjában, erre számos példát hozhatnánk fel s kívánjuk, hogy ez esetben is bekövetkezzék. A dolog természetesen kifejlődésének rendje ez, melyen haladnunk kell, ha ezélt akarunk érní.

D.

Fialowski Lajos: Fügefácskák a Gellérthegyen (Feigenbäumchen auf dem Blocksberg). Növ. Közl. 1902. p. 41—55, 6 képpel. — mit 6 Abbildungen.

Sz. érdekes és sikerült képekkel ékesített cikkében a füge gellérthegyi előfordulásának történetét (WINTERL óta [1788] ismeretes!), jelenlegi előfordulását s termőhelyének klimatikus és egyéb viszonyait fejtegeti

Fanta Adolf. Adatok Székesfehérvár növényzeti viszonyaihoz (Beiträge zur Kenntniss der Vegetationsverhältnisse von Stuhlweissenburg). Növ. Közl. 1902 p. 56—59.

Székesfehérvár határának rövid általános jellemzése után annak legjellemzőbb növényeit sorolja fel.

Hollós László, A hazai *Scleroderma* fajok szétválasztása. (Unterscheidung der einheimischen *Scleroderma* Arten). Növ. Közl. 1902 p. 59—61, egy táblával. — mit einer Taf.

die zur Durchsetzung seiner Pläne nötige Autorität.

So war es gewiss auch mit dem berliner botan. Garten, wo die prächtige Installation ganz zweifellos durch die Autorität, welche sich Direktor ENGLER und seine Schule durch epochale Arbeit errungen hat, durchgesetzt worden ist

Dass aber hervorragende wissenschaftliche Arbeit auch bei uns hochgeschätzt und bei Gelegenheit durch ganz prächtig eingerichtete Anstalten und sonstigen Behelfen belohnt wird, hierfür könnten wir zahlreiche Beispiele anführen. Es ist dies der natürliche Entwicklungsgang der Sache, welcher auch wir folgen müssen, um unsere Ziele zu erreichen. D.

Verf. behandelt in seiner interessanten und mit gelungenen Abbildungen versehenen Abhandlung die Geschichte (der Standort ist botanisch seit WINTERL [1788] bekannt!) und die klimatischen u. sonstigen Verhältnisse des Standortes der Feige auf dem Blocksberge bei Budapest.

Veröffentlicht nach kurzer allgemeinen Charakteristik des Stuhlweissenburger Hotters eine Aufzählung der charakteristischsten Pflanzen.

Sz.-nek sikerült a hazai *Scl.* fajok (*S. vulgaris* FR., *S. Cepa* PERS., *S. Bovista* FR., *S. verrucosum* PERS.) spóráinak kálinluggal való kezelése által egy oly eljárást találnia, mely a spórák reczézetének ily kezelés mellett való előtünése által e nehezen megkülönböztethető fajok meghatározását lényegesen megkönnyíti.

Thaisz Lajos: Floristikai adatok Csanádmegyéből (Floristische Beiträge aus dem Csanáder Comitate). I. c. p. 61—63.

Sz. felsorolja a Battonyán (B.) és Földeákon (F.) talált növényeket Különösen érdekesek az *Amarantus commutatus* KERN. (B. F.), *Vicia picta* F. M. (F.) *Abutilon Avicennae* G. (F.), és a *Crepis pulchra* L. (F.).

Wagner János: *A Crocus reticulatus* STEV. új termőhelye (Neuer Standort des *Crocus reticulatus* STEV.). I. c. p. 63—65.

Sz. Félégyháza mellett (a szegedi vasút mentén) találta meg ezen nálunk ritka növényt. A kőbányai termőhelye már ROCHEL idejében a kultúra által elpusztult.

Péterfi Márton: Újabb adatok hazánk lombos moháinak ismeretéhez (Neuere Beiträge zur Kenntniss der ungarischen Laubmoos flora). I. c. p. 65—67.

Sphagnum acutifolium EHR. var. *gracile* RÖLL. in litt. (sine diagn.) a Pareng hegyen (auf dem Berg Pareng); *Weisiopsis tenuis* SCHRAD. (zwischen) Déva és (und) Maros-Solymos, továbbá (ferner gegen) Piski felé. *Weisia viridula* (L.) HEDW. elterjedt (verbreitet), var. *amblyodon* (BRID.) BR. EUR. Boicza; var. *subglobosa* SCHIMP. a dévai várhegyen (auf dem Schlossberge bei Déva). *Weisia rutilans* (HEDW.) LINDB. Déván, a Rézbánya melletti erdőben (Im Walde bei Rézbánya nächst Déva). *Dicranella varia* (L.) HEDW. var. *callistoma* (DICKS.) BR. EUR. Déva mellett. *Paraleucobryum albicans* (BR. EUR.) a Pareng „Gipsea“ nevű csúcsán

Vert. behandelte die Sporen der einheimischen *S.* Arten (*S. vulgaris* FR., *S. Cepa* PERS., *S. Bovista* FR., *S. verrucosum* PERS.) mit Kalilauge, durch dieses Verfahren wird die netzige Zeichnung der Sporen bemerkbar, welche die Determination der schwer unterscheidbaren Arten wesentlich erleichtert.

Aufzählung der von Verf. um Battonya (B.) u. Földeák (F.) beobachteten Pflanzen. Hervorzuheben sind: *Amarantus commutatus* KERN. (B. u. F.), *Vicia picta* F. M. (F.) *Abutilon Avicennae* G. (F.) und *Crepis pulchra* L. (F.).

Berichtet über die Entdeckung eines neuen Standortes dieser bei uns seltenen Pflanze bei Félégyháza in der ungarischen Tiefebene (längs der nach Szegedin führenden Bahn). Der Standort bei Steinbruch in der Nähe von Budapest war schon zu ROCHEL's Zeiten durch Kultur vernichtet.

(Gipfel „Girsea“ im Pareng Gebirge). *Fissidens pusillus* WILS. a dévai Bezsán erdő nedves trachyt szakadéékában (feuchte Trachyt-Felsspalten des Bezsán-waldes bei Déva). *Fissidens exilis* HEDW. Finyikur erdő Déva m. (Wald Finyikur bei Déva). *Fissidens decipiens* DE NOT. Boicza, Algyógy, Szurduk-szoros (Tal-Enge). *Ceratodon purpureus* (L.) BRID. var. *flavisetus* LIMPR. Szurduk-szoros (Tal-Enge), Hosszúaszó (Langental). *Grimmia funalis* (SCHWÄGR.) SCHIMP. Pareng hegység Girsea csúcsa (Gipfel Girsea im Pareng Gebirge). *Amphoridium Mougeoti* (BR. EUR.) SCHIMP. Szurduk-szoros (Talenge Szurduk) és (und) Gurahonecz Arad megyében (im Com. Arad). *Fontinalis gracilis* LINDB. Szurduk-szoros a Zsíl folyóban. (Zsíl Fluss in der Talenge Szurduk).

Mágócsy Dietz S. Az elszalagosodás. (Die Fasciation) 1 c. p. 68—72. L. M. bot. lap. 158—159 old. (Vgl. Seite 158—159 der Ung. bot. Bl.)

Tuzson János Adalékok Magyarország fosszil flórája ismeretéhez (Beiträge zur Kenntniss der fossilen Flora Ungarns). 1. c. p. 73—75.

Két kővület meghatározása, melyek közül az egyik (Budakeszről) egy *Cupressoxylon* csoportbeli, a másik (Balaton Kövesdről) *Araucaria*-typusbeli fának bizonyult.

Determination zweier fossiler Hölzer eines (von Budakesz aus der Gruppe von *Cupressoxylon*, eines (von Balaton Kövesd) vom Typus der *Araucarien*.

Staub Móríczy: F. PAX: Grundzüge der Pflanzenverbreitung in den Karpathen. I. Band. Referatum. Növénynt. Közl. I. (1902.) 2. füz. melléklet p. 1—29.

Pax művének magyar kivonatát elkészíteni, érdemes munka volt, mert a Kárpátok flórája iránt érdeklődők közül bizonyára nem mindenkinek áll módjában az eredetit megszerezni. Az ügyesen megszerkesztett cikkben megtaláljuk körülbelül mindazt, a mi érdekeset s fontosat Pax művéből ki lehetett vonni.

Es lag im Interesse jener ungar. Botaniker, die sich für die Flora der Karpathen interessieren, einen ungar. Auszug des Pax-schen Werkes zu veröffentlichen und Ref. löste diese Aufgabe mit vielem Geschick, indem er in Form eines Referates so ziemlich alles Wichtige und Interessante, was dem Pax-schen Werke zu entnehmen war, in gedrängter Kürze wiedergab.

A ref. de még a szerző egyik-másik állításával ugyan nem érthetünk egyet, így p. o. nem oszthatjuk a referens azon állítását, hogy PAX a magyar florisztikus szerzőkről

Mit einigen Behauptungen des Ref. ja selbst des Verf.'s sind wir nicht einverstanden, so können wir uns z. B. der Ansicht des Ref. dass PAX in seinem oben genannten Wer-

méltóan emlékszik meg, különösen ami a magyar nyelvvel irt s németül nem referált dolgozatokat illeti. Így, hogy egy példát említsünk, PAX nem ismerte SIMONKAI-nak az *Astragalus Römeri*-ről irt cikkét (Term. tud. közl. 1892, Pótfüzet 138), mely az erdélyi Kárpátok egyik legfeltűnőbb endemikus növényének tartalmazza a leírását, a mi annál sajnálatosabb, mert hiszen jól tudjuk, hogy azok, a kik egy összefoglaló mű után foglalkoznak valamely tárggyal, azon hiszemben, hogy az ilyen mű szerzője felhasznál minden a rendelkezésére álló forrást, az előbb megjelent irodalomban nem szoktak kutatni, s így sok nevezetes felfedezés évtizedekig feledésben marad.

Hogy a *Clematis recta* bokrok fölé kúsznék, sőt a fák koronájába is tolakodnék (6. old.) azt nem hisszük el sem a referensnek sem PAX-nak. A ref. azon állítása, hogy a nyugoti fellépők némely növénye, így a *Primula farinosa*, *Scheuchzeria palustris*, *Pedicularis*, *Sceptum* kelet felé már nem is található, téves. A három idézett faj keleten is nő. A *Linnaea borealis*-nak a Tátrában nem három, hanem a szerző szerint is csak két termőhelyét ismerjük; a subalpin rétek növényei között felsorolt *Ranunculus carpathicus*-nál a szerző nevét jó lett volna kitenni, a legrégebb *R. carpathicus* HERBICH (1836) nem réti növény. Különben a *R. Steveni* ANDRZ.

ke die floristischen Arbeiten der ungarischen Botaniker in vollem Maasse gewürdigt habe, nicht rückhaltslos anschliessen, dies gilt insbesondere für Arbeiten, welche in ungarischer Sprache erschienen und nicht deutsch referiert worden sind. Um ein Beispiel anzuführen, ist dem Verf. die Arbeit SIMONKAI's (vgl. ung. Text) über *Astragalus Römeri*, welche die Beschreibung einer der merkwürdigsten endemischen Pflanzen der siebenbürger Karpathen enthält — unbekannt geblieben. Es ist dies umso bedauerlicher, als wir wissen, das Autoren, welche sich mit einem Gegenstande nach dem Erscheinen eines zusammenfassenden Werkes beschäftigen, in dem Glauben, dass der Verfasser eines solchen alle ihm zu Gebote stehenden Quellen ausgenützt habe, selten auf frühere Quellen zurückgreifen, und so verfallen oft sehr bemerkenswerthe Entdeckungen der Vergessenheit.

Dass *Clematis recta* über Gebüsche klettere, ja selbst bis in die Baumkronen vordringe, glauben wir weder dem Ref. noch dem Verfasser. Die Behauptung des ersteren, dass *Primula farinosa*, *Scheuchzeria palustris* und *Pedicularis Sceptum*, Pflanzen der westlichen Hochmoore, im Osten nicht mehr vorkommen, ist irrig. Die drei genannten Arten wachsen auch im Osten.

Von *Linnaea borealis* kennen wir in der Tátra nicht drei, sondern mit PAX nur zwei Standorte. Bei dem unter den Pflanzen der subalpinen Wiesen

az erdélyi alhavasi rétekek sokkal jellemzőbb boglárkája, mint GRISEBACH *R. carpathica*. Nem tudjuk, hogy a „stina“-ból (= koliba) miért lett „galiba“; a székelyek „esztená“-nak hívják. A nyugoti *Arenaria ciliata* Magyarországon nem terem, SIMONKAI is, mi is ott csak *A. multicaulis*-t láttunk; a *Thalictrum foetidum* s a *Viola Joóí* kelet felé jóval átlépik a Brassó-Kolozsvári határvonalat (Tölgyes); a tölgyesi szorosától a Királyköig terjedő vonal sem határolja körül a *Waldsteinia trifolia* elterjedését stb., így sok helyesbitést közölhetünk, melyre majd csak alkalomlag fogunk reá térni. A „*Melampyrum*“ *Zawadskyi*, „*Achilles*“ *Schurii*, „*Andromeda*“ *arachnoidea*, „*Pinus*“ *meridionalis*, *Silene* „*nivea*“ *Linum* „*extracillare*“, *Phyteuma* „*Wagneri*“. *Gentiana* „*Wagneri*“ (PAX helyesen „*Vagneri*“-t ír!) *Cirsium* „*fruriens*“ a sok sajtóhiba között olyan, mely tévedésbe ejthet. Némelyike meg éppen PAX művéből van átvéve.

D.

erwähnten *Ranunculus carpathicus* wäre es angezeigt gewesen, den Autor anzuführen: der älteste *R. carpathicus* HERBICH'S (1836) ist keine Wiesenpflanze, auch halten wir *R. Sterenii* Andr. für eine viel charakteristischer Hahnenfuss Art der siebenbürger Voralpenwiesen, als GRISEBACH'S *R. carpathicus*. Wie aus der „Stina“ (= koliba) im Ungarischen „galiba“. ein Wort ganz anderer Bedeutung geworden ist, ist uns unerklärlich. Die Székler nennen die „Alm“ „esztena“. Die westliche *Arenaria ciliata* kommt in Ungarn nicht mehr vor, SIMONKAI und wir sahen hier nur die stellvertretende *A. multicaulis*. *Thalictrum foetidum* und *Viola Joóí* überschreiten die vom Verf. gezogene östliche Grenzlinie Kronstadt-Klausenburg um weites (Tölgyes), auch umgrenzt die Linie Tölgyes-Königstein keineswegs den Verbreitungsbezirk der *Waldsteinia trifolia*, u. s. w. könnten wir so manche Berichtigung anführen, auf welche wir gelegentlich zurückkommen wollen. „*Melampyrum*“ *Zawadskyi* „*Achilles*“ *Schurii*, „*Andromeda*“ *arachnoidea*, „*Pinus*“ *meridionalis*, *Silene* „*nivea*“, *Linum* „*extracillare*“ *Phyteuma* *Wagneri*,“ *Gentiana* „*Wagneri*“ (PAX schreibt richtig „*Vagneri*“) *Cirsium* „*fruriens*“ sind unter den vielen Druckfehlern solche, welche sinustörend wirken, einzelne sind geradezu aus dem PAX'schen Werke abgeschrieben.

D.

Hollós László: *Gasteromycetákra* vonatkozó helyesbítések (*Gasteromyceten* betreffende Correcturen).

Term. rajzi füz. XXV. 1902 p. 91—144.

Sz. 30 *Gasteromyceta* fajt revidéált, legnagyobb részüket eredeti példákon. Alapos munkájának eredménye az, hogy egy egész sereg új fajnak tartott, már régebben ismert fajok synonymjává lesz. Sajnáljuk, hogy a rendelkezésünkre álló hely nem engedi meg H. dolgozatának eredményét névleg felsorolni, cikke különben is nélkülözhetetlen forrás munkája lesz mindazoknak, akik ezentúl *G.*-al foglalkoznak.

Verf. unterzog 30 Arten von *Gasteromyceten* z. gr. T. nach Autopsie von Original-exemplaren einer gründlichen Revision; das Resultat ist die Einordnung einer grossen Zahl von „Arten“ als Synonyme. Leider erlaubt der uns zur Verfügung stehende Raum nicht die interessanten Ergebnisse der H.'schen Arbeit hier namentlich anzuführen, der auf S. 123—144 gegebene deutsche Text wird Jedermann, der sich mit *G.* beschäftigt, ohnehin ein unentbehrliches Nachschlageheft sein.

Borbás V. A Balaton vizének és partmellékének növény földrajza (Pflanzengeographie des Plattensee's und seiner Ufer). Term. tud. Közl. Pótfüz. 1902 p. 81—90.

Válasz MÁGÓCSY-DIETZ-nek a címben megnevezett munka kritikájára. (L. M. b. lap I. 31 old.)

Replik auf die Kritik MÁGÓCSY-DIETZ's über das im Titel angeführte Werk. (S. Ung. bot. Bl. I. p. 31.)

Francé R. A rozsda kérdés (Die Getreiderostfrage). Term. tud. Közl. Pótf. 1902 p. 49—67, 4 ábrával, — mit 4 Abbildungen.

Sz. könnyen áttekinthető alakban foglalja össze az ERIKSSON, KLEBAHN, ZUKAL és LINHART-féle kísérletek eredményeit.

Übersichtliche Zusammenfassung der Resultate der ERIKSSON, KLEBAHN, ZUKAL, und LINHART'schen Versuche.

Jablonowski József, A szőlő lisztharmatjának telelése (Überwinterung des Mehlthaues der Rebe). Term. tud. Közl. 1902 p. 496-502.

Sz. kétségbe vonja VIALÁ-nak a lisztharmat áttelelési módjára vonatkozó teoriáját, mert ezen gomba peritheciumjai Európában is (különösen a melegb éghajlatú országokban) megtaláltattak; megfigyelte továbbá a peritheciumok előfordulásának feltételeit (sz. Szciziliában Milazzo mellett figyelte meg) s azt a következtetést

Verf. bezweifelt die Richtigkeit der VIALA'schen Theorie über die Art der Ueberwinterung des Mehlthaues der Rebe und glaubt aus dem Umstande, dass die Perithezien des Pilzes auch in den wärmeren Ländern Europas gefunden worden sind (Verf. beobachtete selbe bei Milazzo in Sizilien), ferner aus der Art des Vorkommens der-

vonja, hogy sűrű Mycelium, a szélről védett fekvés, a meleg időjárás s a párával telt levegő adja a kulcsát annak, hogy miért fejlődik ki a lisztharmat tömlőtökja, s azt hiszi, hogy ezen gomba csakis tömlőtök (perithecium) alakjában teel. D.

selben schliessen zu dürfen, dass dichtes Mycelium, geschützte Lage, warme Witterung, feuchte Atmosphaere die Entwicklung der Peritheccien begünstigen, und dass die Ueberwinterung des Pilzes in Form von Peritheccien geschehe. D.

Külföldi botan. dolgozatok ismertetése.

Referate über ausländische botan. Arbeiten.

Ostenfeld, C. H. „Flora arctica.“ Pars I. (Copenhagen 1902).

8. pp. 134., figg. 95.

Három földrésznek az északi sarkkörön túl eső vidékének flóráját tárgyalja. Az arktikus vidékek Flórájának ismerete mai napon oly előrehaladott fokon áll, hogy a virágos növények s harasztok terén már újdonságok felfedezése alig várható. Elérkezett tehát az ideje annak, hogy a különböző földrészekre s országokra vonatkozó elszórt adatok egy műben összefoglaltassanak. WARMING, a kopenhágai egyetem tanárának kezdeményezésére s a „CARLSBERG“ alap támogatásával készül e mű, melyet az előttünk fekvő első részénél itélve rendkívül becsesnek kell tartanunk. Értékét emeli, hogy szerkesztésében a fiatalon elhunyt GELERT O. kiváló botanikus úgyszólván haláláig közreműködött. A mű angol nyelven jelenik meg, a mi lényegesen hozzá fog járulni elterjedéséhez. A sok kitünő ábra (p. o. az összes leírt *Carex*-fajok rajzban is megvannak!) használhatóságát emeli, s egyáltalában helyesnek tartjuk azt az Amerikában (p. o. BRITTON és BROWN, Flora

Behandelt die Flora der innerhalb der arktischen Zone fallenden Gebiete von drei Erdteilen. Die Kenntniss der arktischen Flora ist nunmehr auf eine Stufe gelangt, auf welcher die Entdeckung neuer Phanerogamen und Farne beinahe ausgeschlossen erscheint, — ein richtiger Zeitpunkt zur Zusammenfassung der vielen, auf Gebiete verschiedener Welttheile und Länder zerstreuten Angaben. Auf Initiative Prof. WARMING'S und mit Unterstützung des „CARLSBERG“ Fonds hat sich der Verf., dem O. GELERT, der leider so jung verstorbene ausserordentlich gewissenhafte Botaniker, bis zu seinem Tode beistand, zur Durchführung dieser gewaltigen Arbeit entschlossen, welche, nach dem vorliegenden I. Teil zu schliessen, ein ganz ausserordentlich wertvolles Werk zu werden verspricht. Die zur Redaction verwendete englische Sprache dürfte die weite Verbreitung desselben fördern. Die vielen vortrefflichen Abbildungen (z. B. sämmtliche beschriebenen *Carexes*!) werden Jeder-

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1902

Band/Volume: [1](#)

Autor(en)/Author(s): diverse

Artikel/Article: [Referate über ungarische botan Arbeiten. 280-289](#)